

Verksamhetsberättelse 2022

Sydnärkes folkhälsoteam

Antagen av Styrgrupp Folkhälsa Sydnärke 2023-02-08

Innehållsförteckning

Folkhälsoteamets uppdrag och funktion	1
Folkhälsoteamets ansvar	1
Resultat och genomförda insatser 2022	1
Trygga uppväxtvillkor	1
Levnadsvanor	3
ANDTS (Alkohol, narkotika, dopning, tobak, spel om pengar)	3
Delaktighet och inflytande	4
Hälsosamt åldrande	5
Strategiska uppdrag	7
Övriga nätverk där Sydnärkes folkhälsoteam funnits representerade under 2022	7
Ekonomisk redovisning 2022	8

Folkhälsoteamets uppdrag och funktion

Folkhälsoteamets uppdrag och ansvar gällande folkhälsoarbetet i södra länsdelen förtydligas genom verksamhetsplanen som tas fram årsvis. Folkhälsoteamet är en resurs i form av systemstöd samt kunskaps- och metodstöd till kommunernas ledning och verksamheter. Enheten arbetar på uppdrag av kommunerna utifrån överenskommelsen kring folkhälsoarbete inom regionen.

Folkhälsoteamets ansvar

Folkhälsoteamet ansvarar inte för befolkningens hälsoutveckling då denna påverkas av en mängd faktorer som teamet inte har rådighet över. Folkhälsoteamet ansvarar dock för att följa befolkningens hälsoutveckling samt för att uppmärksamma och omvärldsbevaka det hälsofrämjande utvecklingsarbetet regionalt, nationellt och utifrån relevans även internationellt. Folkhälsoteamet ska, med utgångspunkt i aktuell kunskap, epidemiologiska underlag, evidens samt politiska beslut, medvetandegöra lokala aktörer kring aktuella fokusområden, och därigenom driva det hälsofrämjande arbetet framåt.

Resultat genomförda insatser 2022

Här följer en kort uppföljning av de länsdelsövergripande uppdrag Sydnärkes folkhälsoteam genomför i kommunerna i samverkan med övriga parter i överenskommelsen 2022. Redovisningen sker utifrån prioriterade områden och uppdragsområden, dessa återfinns i verksamhetsplanen för 2022.

Trygga uppväxtvillkor

Barnrätt

Under året har samtliga folkhälsoutvecklare i teamet genomfört Barnrättstrategutbildningen som anordnas av SKR och teamet har genom det höjt kunskapsnivån för att bistå kommunerna i barnrättsarbetet.

Aktivitet och målsättning	Ansvarig	Resultat 2022
Barnrätt		
Sydnärkes barnrättsnätverk Samordning av nätverket som samlar alla fem kommunernas lokala barnrättsnätverk 2ggr/år för att gemensamt genomföra kunskapshöjande insatser och för att föra dialog/dela erfarenheter.	Sydnärkes folkhälsoteam samordnar	Nätverket har träffats 2 gånger utifrån kommunernas behov under 2022.

Föräldraskapsstöd/Föräldrastöd

Folkhälsoteamet har tillsammans med Region Örebro län tagit fram en gemensam mall både gällande verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser för länets familjecentraler. Detta efter ett uttalat behov från familjecentralssamordnarna om att de önskar en likhet i sitt strategiska arbete. Flertalet kommuner i Sydnärke använder nu denna mall vilket underlättar i kvalitetsarbetet.

Aktivitet och målsättning	Ansvarig	Resultat 2022
Föräldraskapsstöd/Föräldrastöd		
Samordningsuppdrag föräldraskapsstöd Sydnärke Samordning och strategiskt stöd till aktörer inom området föräldraskapsstöd, uppdragsbeskrivning finns framtagen för att tydliggöra för samverkansorganisationerna. Samordningens fokus är att skapa likvärdighet mellan de fem kommunerna och underlätta i det strategiska arbetet.	Sydnärkes folkhälsoteam i samverkan med Region Örebro län och kommunerna	Teamet har under året varit behjälpliga i verksamhetsplanering och varit stöd utifrån framtagen uppdragsbeskrivning.
Föräldraskap i Sverige Samordning av implementeringen i Sydnärke av föräldraskapsprogrammet som riktar sig till utlandsfödda föräldrar.	Sydnärkes folkhälsoteam i samverkan mellan kontaktpersoner i kommunerna	Instruktörsutbildning har genomförts i länet för att säkerställa tillgång till instruktörer. Implementeringsarbetet fortsätter framåt.

Ungas psykiska hälsa

Arbetet med ungas psykiska hälsa har under året fokuserat på insatsen Youth Aware of Mental health (YAM) som under året startat i gång på högstadieskolorna i Askersund, Lekeberg och Laxå. Detta för att ungdomar ska få mer kunskap om psykisk hälsa och ohälsa samt för att bli rustade inför livets svårigheter.

Aktivitet och målsättning	Ansvarig	Resultat 2022
Ungas psykiska hälsa		
Utvecklingsarbete TSI (Tidiga samordnade insatser) Samordning av utvecklingsarbetet i syfte att förbättra samverkan mellan elevhälsa, socialtjänst samt hälso- och sjukvården. Utvecklingsarbetet är ett nationellt projekt som avslutas 2023.	Sydnärkes folkhälsoteam i samverkan mellan Lekebergs, Askersunds, Kumla och Hallsbergs kommuner	En samverkansfilm har under året lanserats och länsdelsnätverket har haft en spridningskonferens. Implementeringsarbetet har börjat för att säkerställa TSI-grupperingen efter avslutat projekt 2022.

<p>Rörelsegruppen Samordning av insatsen vars syfte är att främja rörelseglädje och fysisk aktivitet hos barn med fetma. Insatsen sker i samverkan mellan Region Örebro län, Sydnärkes folkhälsoteam, RF-SISU Örebro län och Hallsbergs gymnastikförening.</p>	<p>Sydnärkes folkhälsoteam samordnar</p>	<p>En grupp genomfördes vt. 2022 men pausades under hösten i väntan på länsövergripande inriktning på grupperna samt finansiering.</p> <p>Medel finns för en termin till, planerar för uppstart 2023.</p>
<p>YAM (Youth aware of mental health) Samordning och implementering av evidensbaserade metoden YAM i södra länsdelen under perioden 2022–2023. Projektet sker i samverkan med Region Örebro län, Sydnärkes folkhälsoteam och kommunerna.</p>	<p>Sydnärkes folkhälsoteam i samverkan med Region Örebro län och länets kommuner</p>	<p>YAM har genomförts i tre kommuner under året.</p> <p>Pilotskolorna för YAM har varit välkommande och hjälpt till mycket i logistiken för genomförandet i skolorna. Nio klasser på högstadiet i Sydnärke genomförde YAM-programmet under 2022.</p>
<p>Dans för hälsa Samordning och implementeringen av den evidensbaserade metoden Dans för hälsa på uppdrag av kommunernas samverkansstruktur/projektstruktur kring insatsen.</p>	<p>Implementeringen sker i samverkan med kultur- och fritidsenheten, elevhälsan och Sydnärkes folkhälsoteam i Lekebergs kommun</p>	<p>Teamet har under året varit stöd i implementering och samordning i Lekebergs och Hallsbergs kommun. Erbjudandet har getts till samtliga kommuner.</p>

Levnadsvanor

ANDTS (Alkohol, narkotika, dopning, tobak, spel om pengar)

Under året har Sydnärkes folkhälsoteam fortsatt att samordna nätverket SAMSYD, med syftet att genom samverkan över kommungränserna i södra länsdelen arbeta för att omsätta den nationella ANDTS-strategin på lokal nivå. Årets arbete har främst handlat om utveckling av nätverket för att allt bättre kunna möta kommunernas behov. Alla kommuner har under året deltagit, tillsammans med polis och andra aktörer.

Aktivitet och målsättning	Ansvarig	Resultat 2022
<p>ANDTS</p>		
<p>SAMSYD Samordning av det ANDTS-preventiva länsdelsnätverket SAMSYD vars syfte är att skapa ett forum för erfarenhetsutbyte, samverkan och samsyn kring frågorna i länsdelen. Kommunernas ANDTS-samordnare samt lokalpolis delar i nätverket.</p>	<p>Sydnärkes folkhälsoteam samordnar nätverket</p>	<p>Gemensamma satsningar och samsyn i frågorna. Erfarenhetsutbyte och samverkan har stärkts.</p>

Delaktighet och inflytande

Ungas delaktighet och inflytande

Under året har Sydnärkes folkhälsoteam arbetat med att utveckla arbetet med ungas delaktighet och inflytande efter ungas önskemål och inspel.

Aktivitet och målsättning Ungas delaktighet och inflytande	Ansvarig	Resultat 2022
Sydnärkes ungdomsråd Samordning och utveckling av ungdomsrådet med huvudfokus på dialoger samt årlig elevriksdag. Ungdomsrådets syfte är att vara en plattform för att säkerställa möjligheter för dialog mellan unga och beslutsfattare.	Sydnärkes folkhälsoteam samordnar rådet	Utveckling av elevriksdagen samt efterarbetet av dagen. Se punkterna nedan.
Dialoglunch Dialoglunch genomförs i skolmatsalen på ordinarie lunchtid med syfte att eleverna ska få möjligheten att tala med förtroendevalda/beslutsfattare utifrån de samtalsämnen som eleverna tycker är viktiga.	Sydnärkes folkhälsoteam	Under oktober genomfördes den första dialoglunchen i Lekebergs kommun, på Lekebergsskolan. Ett nytt forum för unga att kunna påverka i frågor som rör dem och deras liv. Under tillfället lyftes flera teman utifrån vad de unga ville prata om, bland annat gällande mötesplatser, trygghet och hälsa. Både elever och förtroendevalda har gett positiv respons efter dialoglunchen och Sydnärkes folkhälsoteam arbetar nu för att det ska bli en ordinarie del i Sydnärkes ungdomsråd.
Elevriksdag Dagen har till syfte att unga ska få prata om frågor som rör deras liv och omgivning. Ungas åsikter är viktiga där elevriksdagen är ett forum att samla in åsikterna som kan bidra till en förbättrad ungdomspolitik.	Sydnärkes folkhälsoteam i samverkan med kontaktpersoner och elevråd i kommunerna	Under dagen deltog cirka 120 personer med representation från alla Sydnärkes kommuner. Under förmiddagen fick deltagarna ta del av två föreläsningar, Nina Rung som pratade om ungas relationer och Andreas Jonsson som pratade om onlineattityder. Under eftermiddagen genomfördes diskussioner utifrån fyra teman: onlineattityder, våld i ungas relationer, mötesplatser och psykisk hälsa.

Feriepraktik Under juni månad tog Sydnärkes folkhälsoteam emot tre feriepraktikanter. De hade i uppdrag att sammanställa anteckningar från elevriksdagen.	Sydnärkes folkhälsoteam	Ferierna sammanställde materialet från Elevriksdagen som sedan skickades ut till elever, vårdnadshavare samt till tjänstepersoner och förtroendevalda i kommunerna.
---	-------------------------	---

VINR (Våld i nära relationer)

Arbetet med att utveckla samverkan inom våld i nära relationer mellan Sydnärkes kommuner har under året fortsatt. Även samverkan med resterande län har utvecklats och året avslutades med beviljade medel (650 000kr) från Länsstyrelsen Örebro Län för fortsatt arbetet i samverkan 2023 med bland annat folkhälsoteamet i norra länsdelen.

Aktivitet och målsättning VINR (Våld i nära relationer)	Ansvarig	Resultat 2022
Sydnärkes VINR- nätverk Samordning och utveckling av nätverket vars syfte är skapa ett forum för erfarenhetsutbyte, samverkan och samsyn kring frågorna i länsdelen.	Sydnärkes folkhälsoteam samordnar nätverket	Nätverket har genomförts kontinuerligt under året där utveckling av samverkan mellan kommuner, regionen och Länsstyrelsen har diskuterats.
VINR-projekt 2022 Samordning av utvecklingsprojekt finansierat av Länsstyrelsen 2021–2022 med fokus på kunskapshöjande insatser.	Sydnärkes folkhälsoteam är projektägare, projektet har genomförts i samverkan med folkhälsoteamet i norra länsdelen	Projekt slut sista december 2022. Föreläsningar till unga samt vuxna/personal som möter målgruppen har anordnats under året och en slutrapport tas fram under 2023.
Vecka 47 - en vecka från våld Sydnärkes folkhälsoteam har tillsammans med folkhälsoteamet i norra Örebro län genomfört tre föreläsningar om äldre och våld, hedersrelaterat våld samt substanser och våld.	Sydnärkes folkhälsoteam	Cirka 180 personer deltog på föreläsningarna från kommun, region och civilsamhälle.

Hälsosamt åldrande

Ett hälsosamt åldrande grundas på fyra hörnpelare: goda kostvanor, fysisk aktivitet, social gemenskap och meningsfullhet. Under 2022 har arbetet kopplat till hälsosamt åldrande genererat starkare och bredare samverkan mellan parterna i överenskommelsen. Att få ses fysiskt har främjat den stärkta samverkan och har möjliggjort relationer som är viktiga för ett gemensamt arbete för ett hälsosamt åldrande med livskvalité för kommunernas invånare. Relationerna har sänkt trösklarna och möjliggjort mer öppna diskussioner som främjar utveckling.

Aktivitet och målsättning Hälsosamt åldrande	Ansvarig	Resultat 2022
<p>Seniorfestival Planering och genomförande av samverkansdag med civilsamhället. Samordning av aktiviteter och program för södra länsdelen inför Seniorfestivalen.</p>	<p>Sydnärkes folkhälsoteam och RF-SISU Örebro län samordnar i samverkan med civilsamhället och kommunerna</p>	<p>Under veckorna 40 och 41 riktade kommunerna i Sydnärke extra fokus på ett hälsosamt åldrande i de årligt återkommande Seniorfestivalerna. Seniorer erbjuds föreläsningar, prova på-aktiviteter, tipspromenader och tävlingar. I Lekebergs kommun har Sydnärkes folkhälsoteam tillsammans med offentliga och civila aktörer planerat och genomfört Seniorfestivalen, även kallad Peppar peppar-dagen. Seniorer fick lyssna till föreläsningar om munhälsa och psykisk hälsa, lyssna till musik, träffa utställare och blev bjudna på fika.</p>
<p>Äldrenätverk Samordning och utveckling av nätverket som har som fokus att skapa ett forum för erfarenhetsutbyte, samverkan och samsyn kring frågorna gällande äldre i länsdelen.</p>	<p>Sydnärkes folkhälsoteam samordnar i samverkan med RF-SISU</p>	<p>Nätverket har representation från alla kommuner och har planerat seniorfestivalerna tillsammans. Nätverket har även genomfört kompetenshöjande insatser under året med fokus på bland annat personcentrerad vård.</p>
<p>Seniorkraft Samordning av insatsen som har fokus på de fyra hörnpelarna för ett hälsosamt åldrande och genomförs i samverkan mellan samtliga parter i överenskommelsen.</p>	<p>Sydnärkes folkhälsoteam och RF-SISU samordnar samverkansmodellen mellan kommunerna, vårdcentraler och andra civilsamhälleaktörer</p>	<p>Seniorkraft har under 2022 genomförts i fyra kommuner, Hallsberg och Laxå under våren och Askersund och Lekeberg under hösten, med totalt 47 deltagare. Under 2022 har även universitet kopplats till metoden för utvärdering. Under hösten har utveckling av metoden diskuterats för hur samverkansparterna kan möta deltagarnas behov och önskemål på bästa sätt. Under 2023 kommer Sydnärkes folkhälsoteam tillsammans med RF-SISU ta fram ett förslag för utveckling som ska beslutas av samtliga kommuners styrgrupper.</p>
<p>CHERRIES Projektledning av ett EU-finansierat pilotprojekt som har fokus på att ta fram metoder i samverkan för att bryta ofrivillig ensamhet hos äldre. Pilotprojektet genomförs i Laxå kommun med mål att sprida metoden efter utvärdering.</p>	<p>Sydnärkes folkhälsoteam samordnar i samverkan med RF-SISU och Laxå kommun</p>	<p>Under 2022, projektets avslutande år, har fokus legat på aktiviteter och insatser för att bryta och förebygga ofrivillig ensamhet. Projektet har under året utvärderats och implementerats. Samordningsuppdraget har flyttats från projektsamordnare till ordinarie tjänster i Laxå kommun och Sydnärkes folkhälsoteam. Erfarenheter och lärdomar har spridits via digitalt seminarium med cirka 150 deltagande från många olika regioner och kommuner. Separat slutrapport finns.</p>

Strategiska uppdrag

MHFA (Mental Health First Aid)

Samordning av Sydnärkes arbete med den länsövergripande utbildningssatsningen kring MHFA startade under 2022. Det är åtta personer i Sydnärke som utbildats till MHFA-instruktörer under oktober 2022 som ska hjälpa åt att framöver hålla i MHFA-utbildningar för de som kan möta personer med psykisk ohälsa i sin profession.

Framtagande av gemensam mall för suicidpreventionsplan Sydnärke

Under 2022 har arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention stärkts på flera sätt, ett arbete samordnat av teamet. Ett psykisk hälsa-nätverk i Sydnärke har skapats med deltagare från kommun och region som i sin tjänst arbetar strategiskt med frågor kring psykisk hälsa. En arbetsgrupp i respektive kommun i Sydnärke har arbetat med att ta fram ett kommunövergripande styrdokument för suicidprevention, vilket har lett till ett politiskt beslutat styrdokument i Askersund, respektive Lekeberg samt Laxå. I många kommuner har kommunledningen varit tydliga med vilket typ av styrdokument gällande suicidprevention som arbetsgruppen ska ta fram. Förvaltningarna har varit snabba med återkoppling om vilka personer som ska ingå i arbetsgrupperna. Detta har underlättat samordningen.

Samordning psykisk hälsa Söder

I december 2022 beslutades att samordningstjänsten för psykisk hälsa placeras i Sydnärkes folkhälsoteam från 1 februari 2023, det innebär att teamet har en ytterligare resurs för våra uppdrag.

Övriga nätverk där Sydnärkes folkhälsoteam funnits representerade under 2022

- Chefsgrupp folkhälsa – samordnas av Region Örebro län
- Länsnätverk föräldraskapsstöd – samordnas av Länsstyrelsen och Region Örebro län
- Länsnätverk ANDTS samt tillhörande statistikgrupp – samordnas av Länsstyrelsen
- Statistikgruppen – samordnas av Region Örebro län
- Länsdelsgruppen Söder – samordnas av Region Örebro län
- Kvinnofridsnätverket – samordnas av Länsstyrelsen
- Regionalt barnrättsnätverk – samordnas av Länsstyrelsen
- Regionalt nätverk suicidprevention – samordnas av Region Örebro län
- Regionalt nätverk för Dans för Hälsa – samordnas av Region Örebro län
- Demokratinätverket – samordnas av Region Örebro län
- Arbetsgrupp kring covid-19-pandemins konsekvenser på folkhälsan – samordnas av Region Örebro län
- Strategisk arbetsgrupp för föräldraskapsstödsutveckling - samordnas av Region Örebro län
- Arbetsgrupp Liv och hälsa ung 2023 – Förstudie kring språkintröduktion
- Styrgrupper – Sydnärkes folkhälsoteam representerar i styrgrupperna för CROSS, ÖKA!, CHERRIES och Seniorskraft
- Nationellt nätverk för YAM-samordnare – samordnas av Mental Health in Mind

Ekonomisk redovisning 2022

Intäkter 2022	Kr
Medel från Region Örebro län överenskommelsen	1 484 008
Medel från Sydnärkes kommuner	595 000
Överskott överfört från 2021	860 442
Medel från Region Örebro län för samordning MHFA YAM	248 049
Övriga intäkter (Ersättning sjuklönekostnader, Projektsamordnarlön CHERRIES, TSI-samordning)	287 252
Totala intäkter 2022	3 474 751

Kostnader 2022	
Personalkostnader total	2 599 157
Telefon, dataavgift samt datatillbehör	10 153
Lokalhyra	64 000
Resor	15 749
Övrigt material	4 262
Kurser, konferenser och representation	65 762
Totala kostnader 2022	2 759 083

Överskott 2022 - överförs till 2023 715 668
Överskottet är ett uppbyggt överskott från flera år tillbaka.